

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มุ่งเน้นศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในจังหวัดตรัง ซึ่งมีขั้นตอนและดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 150,716 คน ในปี พ.ศ. 2551 โดยอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แบ่งการปกครองท้องถิ่นที่เป็น 14 ตำบล 2 เทศบาล คือ เทศบาลนครตรัง เทศบาลตำบลคลองเต็ง และ 14 องค์การบริหารส่วนตำบล (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

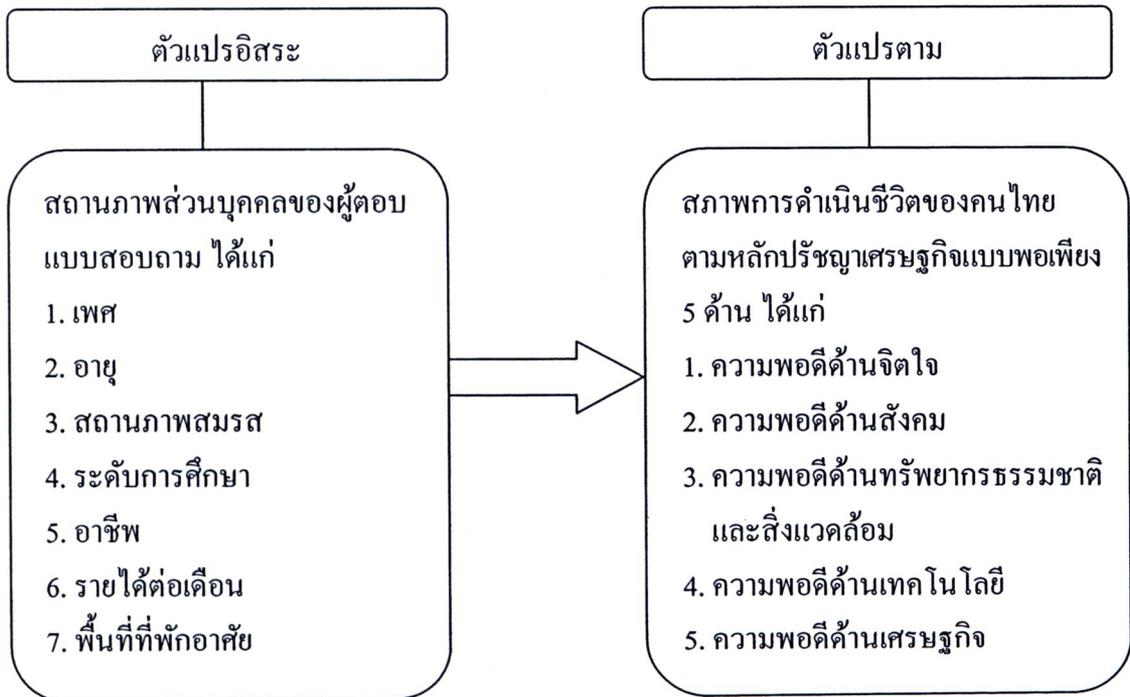
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยใน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยมีรายละเอียดการสุ่ม ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีกำหนดโดยเทียบตารางของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่จะศึกษาเพียง 2 ตำบล คือ กลุ่มประชากรที่อาศัยในเขตเมือง 200 คน คือเขตเทศบาลนครตรัง และกลุ่มประชากรที่อาศัยในเขตชนบท 200 คน คือเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำผุด ซึ่งเป็นตำบลที่มีลักษณะความเป็นสังคมชนบท

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ เฉพาะบุคคลที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (purposive judgment sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ภาพ 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจาก จริยา สุพรรณ (2548), เฉลิมศรี ชุมเกษียณ (2550) และ สกล พรหมสิน (2546) มาประยุกต์ใช้ โดยเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เมื่อถามถึงพฤติกรรมที่ชอบปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และพื้นที่ที่พักอาศัย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ ความพอดีด้านจิตใจ ความพอดีด้านสังคม ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพอดีด้านเทคโนโลยี และความพอดีด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่าเป็น 5 ระดับ และเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเรียงลำดับ คือ

5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อคำถามในตอนนี้จะมีทั้งหมด 50 ข้อ แบ่งเป็นพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงโดยเน้นดำเนินตามหลักความพอดี 5 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ โดยสลับข้อคำถามคละกันเพื่อไม่ให้ผู้ตอบทราบด้านของพฤติกรรมการดำเนินชีวิต แต่ละรายละเอียด ดังนี้ ความพอดีด้านจิตใจ 10 ข้อ ความพอดีด้านสังคม 10 ข้อ ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 10 ข้อ ความพอดีด้านเทคโนโลยี 10 ข้อ และ ความพอดีด้านเศรษฐกิจ 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำรา เอกสารบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดค่านิยามศัพท์เฉพาะ
2. ร่างข้อคำถามจากประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยในแต่ละด้านให้ครอบคลุมตามค่านิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนด
3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ประชาชน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) และตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย (1) นายสนธิญาณ ชื่นฤทัยในธรรม ผู้อำนวยการสำนักข่าวทีนิวส์ และที่ปรึกษาผู้อำนวยการ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ด้านสื่อสารมวลชน (2) ดร. สฤณี รัชฎิกิจานุกิจ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ตรัง และทนายความประจำสำนักกฎหมายภาคใต้ (3) อาจารย์เนตรนภิส ละเอียด ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ และ (4) นางพวงทิพย์ จันทระเดช อาจารย์ คศ. 3 โรงเรียนบ้านไร่พล ตำบลน้ำผุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
5. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ และนำเสนอประชาชนที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item-total correlation) ได้ค่าระหว่าง 0.28 ถึง 0.73 และหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษาเพียง 2 ตำบล คือ กลุ่มประชากรที่อาศัยในเขตเมือง 200 คน คือ เขตเทศบาลนครตรัง และกลุ่มประชากรที่อาศัยในเขตชนบท 200 คน คือ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำผุด ซึ่งเป็นตำบลที่มีลักษณะความเป็นสังคมชนบท

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของคนในสังคมเมืองสังคมชนบทแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50-4.49	ปฏิบัติมาก
2.50-3.49	ปฏิบัติปานกลาง
1.50-2.49	มีปฏิบัติน้อย
1.00-1.49	ปฏิบัติน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเมืองและสังคมในชนบท
กรณีตัวแปรที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรเพศ ใช้สถิติ t test และตัวแปรที่แตกต่างกัน
มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้
ต่อเดือน และพื้นที่ที่พักอาศัย ใช้สถิติ one-way ANOVA และเมื่อพบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe